

RECENZIE

SIVÁK, R. – MIKÓCZIOVÁ, J.: *Teória a politika kapitálovej štruktúry podnikateľských subjektov*. Bratislava: Sprint dva, 2009, 302 s., ISBN 978-80-89393-06-0

Neoddeliteľnou súčasťou úspešného riadenia podnikateľského subjektu je finančné riadenie, zamerané na optimalizáciu vzájomného pomeru rôznych druhov kapitálu s cieľom dosiahnuť čo najmenej celkové náklady financovania. Táto problematika, v rámci finančného riadenia jedna z najdôležitejších a zároveň aj najzložitejších, je podrobne, ako i v širších súvislostiach komplexne spracovaná v poradí už druhom – rozšírenom, aktualizovanom a doplnenom vydaní monografie Dr. h. c. prof. Ing. Rudolfa Siváka, PhD. a Ing. Jany Mikócziovej, PhD.: *Teória a politika kapitálovej štruktúry podnikateľských subjektov*.

Publikácia je určená študentom aj odborníkmi, ktorí na celkovo 302 stranách nájdu najnovšie teoretické i praktické poznatky a informácie z oblasti kapitálovej štruktúry a majetkovo-finančnej stability podnikateľských subjektov, ako aj z vybraných, s touto problematikou bezprostredne súvisiacich oblastí finančného riadenia. Čitatelia tak majú možnosť vytvoriť si ucelený obraz o danej problematike a získať cenné poznatky aplikovateľné v ekonomickej teórii i praxi. Vzhľadom na charakter skúmanej problematiky sa monografia prevažne zameriava na akciové spoločnosti, väčšina poznatkov je však aplikovateľná aj na podniky ostatných právnych foriem.

K druhému vydaniu monografie podnietila autorov nielen snaha o zapracovanie najnovších teoretických a empirických poznatkov v danej oblasti, o spresnenie, rozšírenie, resp. prepracovanie textu, o zlepšenie názornosti a uľahčenie orientácie čitateľa doplnením ďalších obrázkov a tabuliek, o vylepšenie obsahového členenia a celkovej grafickej úpravy, ale aj legislatívne zmeny súvisiace napríklad s prechodom zo slovenskej meny na euro k 1. 1. 2009. Motivujúcim faktorom bol aj záujem zo strany študentov i odbornej verejnosti o prvé vydanie monografie. V porovnaní s prvým vydaním pribudla v základnom členení nová kapitola č. 5 a do obsahového členenia viacerých kapitol boli zapracované rôzne zmeny a doplnenia.

Autori pri spracovaní monografie vychádzali z vlastných teoretických aj praktických poznatkov a skúseností získaných vlastnou pedagogickou a vedeckovýskumnou činnosťou a zároveň využili aj široké spektrum dostupnej domácej i zahraničnej literatúry.

Monografia je štruktúrovaná do 11 kapitol, ktoré sú svojím obsahovým zameraním navzájom prepojené a poskytujú komplexný výklad predmetnej problematiky.

V 1. kapitole autori uvádzajú čitateľa do základných pojmov z oblasti kapitálovej štruktúry a majetkovo-finančnej stability, ako aj do základných vzťahov medzi štruktúrou majetku a zdrojmi jeho krytia, ktorých dodržiavanie je v podnikateľskom subjekte nevyhnutné pre zachovanie majetkovo-finančnej stability. Podrobnejšie skúmanie uvedených súvislostí umožňuje finančná analýza, ktorá je tiež súčasťou tejto kapitoly.

Následujúce dve kapitoly sú venované základným kategóriám finančného riadenia – kapitálovým nákladom a riziku. Druhá kapitola objasňuje náklady jednotlivých druhov kapitálu, priemerné náklady kapitálu, ako aj ich význam v investičnom a finančnom rozhodovaní podniku. V 3. kapitole autori oboznamujú čitateľa s celkovým rizikom výnosov dosahovaných vlastními podnikmi, ako aj s jeho zložkami – prevádzkovým rizikom a finančným rizikom a s faktormi, ktoré ich ovplyvňujú. Následne autori rozoberajú vplyv rizika na optimálnu štruktúru kapitálu podnikateľského subjektu.

Poznatky z 2. a 3. kapitoly umožňujú čitateľovi hlbšie vniknúť do problematiky optimalizácie kapitálovej štruktúry podnikateľských subjektov spracovanej vo 4. kapitole. Okrem klasických modelov optimálnej kapitálovej štruktúry, ktorým sa v súčasnosti neprípisuje väčší teoretický a praktický význam, je tu podrobne spracovaný tzv. MM model, kompromisný model, ako aj modely založené na asymetrii informácií. Aj napriek tomu, že uvedené prístupy k optimalizácii kapitálovej štruktúry nie je možné v praxi použiť ako jednoznačný „kuchársky recept“, poskytujú určité

dôležité, prakticky relevantné poznatky. Na konci kapitoly sú zhrnuté najdôležitejšie faktory, ktoré môžu v praxi ovplyvniť finančné rozhodovanie podnikateľských subjektov.

V 5. kapitole autori vysvetľujú statický a dynamický empirický model skúmania determinantov kapitálovej štruktúry podnikov a uvádzajú najdôležitejšie závery získané ich aplikáciou. Vychádzajú pritom z najaktuálnejších poznatkov, nadobudnutých dôkladným preštudovaním množstva empirických štúdií realizovaných najmä v zahraničí.

Šiesta kapitola je obsahovo zameraná na vybrané aspekty dividendovej politiky a jej úzke prepojenie s finančnou a investičnou politikou podniku. Stanovenie optimálnej dividendovej politiky sa (podobne ako stanovenie optimálnej kapitálovej štruktúry) zaraďuje medzi dlhodobé (strategické) oblasti finančného riadenia podniku. Okrem modelov optimálnej dividendovej politiky a faktorov, ktoré ju určujú, sa čitateľ oboznámi s niektorými praktickými aspektmi a alternatívnymi nástrojmi dividendovej politiky.

V 7. kapitole sú podrobne rozobrané základné metódy stanovenia hodnoty podniku, bežne využívané v praxi (majetkové, výnosové, kombinované výnosové metódy a metódy trhového porovnania), ako aj postupy ohodnotenia majetku podniku podľa platnej právnej úpravy v Slovenskej republike. Do popredia tu vystupuje závislosť hodnoty podniku od kapitálovej štruktúry, pretože kapitálové náklady sú v mnohých modeloch jednou zo vstupných premenných.

V 8. kapitole autori nahliadajú na kapitálovú štruktúru podnikateľského subjektu ako na výsledok riadenia a plánovania finančných procesov. V tejto súvislosti sa zameriavajú na finančné ciele a na proces finančného plánovania s dôrazom na dlhodobý a krátkodobý finančný plán. Osobitnú pozornosť venujú aj predvídaníu budúcich dôsled-

kov súčasných finančných rozhodnutí a konceptu BSC (Balanced Score Card).

Na špecifiká jednotlivých vybraných právnych foriem podnikania (konkrétne podniku jednotlivca, verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovou spoločnosťou) a z toho vyplývajúce možnosti a obmedzenia získavania finančných prostriedkov z vnútorných, resp. z vonkajších zdrojov, ako aj následný vplyv na formovanie kapitálovej štruktúry poukazuje 9. kapitola.

Mnohých čitateľov iste zaujmú aj posledné dve kapitoly, ktoré dokresľujú problematiku kapitálovej štruktúry o oblasti, s ktorými sa podnik bežne nestretáva. Venujú sa zlomovým situáciám v životnom cykle podniku – fúziám, finančným problémom a zániku podniku. Desiata kapitola prehľadným spôsobom približuje čitateľovi rôzne motívy fúzií, ich základné typy a priebeh. Zameriava sa aj na analýzu výhodnosti a finančné vysporiadanie fúzií. Jedenásta kapitola umožňuje čitateľovi oboznámiť sa s rôznymi formami a príčinami vzniku finančných problémov podnikateľského subjektu, ako aj ich prevenciou a možnými formálnymi i neformálnymi spôsobmi ich riešenia.

Monografia predstavuje ucelený pohľad na problematiku kapitálovej štruktúry a majetkovo-finančnej stability, ktorej poznanie je nevyhnutné pre úspešné finančné riadenie podnikateľského subjektu. Veľa užitočných a inšpirujúcich poznatkov v nej nájdú nielen tí, ktorí sa chcú v príslušnej problematike zorientovať, ale aj tí, ktorí si chcú svoje teoretické či praktické vedomosti rozšíriť o nové aplikovateľné poznatky. Monografia je preto vhodnou odbornou literatúrou nielen pre študentov ekonómie, ale aj pre širokú odbornú verejnosť – od začínajúcich podnikateľov až po skúsených manažérov.

Vladimír Polavka

IVANIČKA, K. a kol.: *Kreativita, invencia, inovácia. Stimulátory rastu, prosperity a trvalej udržateľnosti SR*. Bratislava, Vydavateľstvo EKONÓM, 2009, 362 s., ISBN 978-80-225-2761-3

Vedecká publikácia bola vypracovaná v Národnom centre európskych a globálnych štúdií (NCEGŠ) SR Ekonomickej univerzity v Bratislave. V anotácii publikácie sa uvádza: Dielo autorského kolektívu vychádza z národných koreňov (tradi-

cií), ale chápe Slovensko ako otvorený systém na výmenu informácií a inovácií v európskom a svetovom priestore. Cieľom publikácie je predstaviť a vnímať špičkové rozvojové teórie a ich transfer do praktického života.